

PAMELA HARTSHORNE

Η ΚΑΤΑΡΑΜΕΝΗ ΣΥΖΥΓΟΣ

μετάφραση
Αναστασία Καλλιοντζή

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΟΠΤΡΑ

*Στη μνήμη του αγαπημένου μου πατέρα,
B. K. Hartshorne, 1923-2017*

Πρόλογος

Λονδίνο, οδός Λιτλ Γουντ, Νοέμβριος 1590

Έξω, ο άνεμος που λυσομανούσε έσπρωχνε με δύναμη τα σύννεφα προς τον ήλιο. Το φως του ερχόταν κι έφευγε, σχηματίζοντας μεγάλες λωρίδες από ηλιαχτίδες και σκιές σ' όλη την πόλη, σαν τα κάγκελα στο παράθυρο μιας φυλακής.

Μέσα, η κάμαρα ήταν άδεια· μόνο εμείς οι δύο ήμαστε εκεί. Εμείς, που κάποτε ήμαστε δεμένες σαν αδερφές. Η μια ξανθιά, η άλλη μελαχρινή. Η μια κυρία, η άλλη υπηρέτρια.

Η μια ζωντανή, η άλλη νεκρή.

Πριν, η ατμόσφαιρα ήταν πλημμυρισμένη με έξαλλη οργή, με τη δριμύτητα της πικρίας, της ζήλιας, του φόβου. Τώρα δεν υπήρχε τίποτα, μονάχα ο ήχος της καρδιάς μου που χτυπούσε ακανόνιστα, το ουρλιαχτό της απουσίας της και ένα ορμητικό, πνιγμένο βουητό στ' αφτιά μου.

Εκείνη ήταν ξαπλωμένη ακίνητη πάνω στο ψάθινο χαλάκι, με το ένα της χέρι λυγισμένο αφύσικα κάτω απ' το σώμα της και το σκουφάκι της να έχει πέσει στο πλάι. Τα

μάτια της ήταν ανοιχτά, καρφωμένα στο μπαούλο, εκεί όπου το φως του ήλιου γλιστρούσε πάνω σε μια ασημένια κανάτα και συνέχιζε, αλλά δεν ανοιγόκλειναν. Τα χείλη της ήταν μισάνοιχτα, λες κι ήταν έτοιμη να μιλήσει· μια λεπτή κλωστή από πράσινο μετάξι κυλούσε από τη γωνία των χειλιών της, αλλά δεν επρόκειτο να τη σκουπίσει εκνευρισμένη για να φύγει.

Ήταν νεκρή. Το φως είχε φύγει από μέσα της, είχε σβήσει, τόσο εύκολα όπως όταν σβήνεις τη θρυαλλίδα του κεριού ανάμεσα στα δάχτυλά σου. Το κατάλαβα ευθύς αμέσως, νιώθοντας μέσα μου ένα έντονο κύμα τρόμου που στη συνέχεια έφυγε και με άφησε μουδιασμένη.

Έπρεπε να κάνω κάτι, έπρεπε να σκεφτώ, αλλά δεν μπορούσα. Το μόνο που μπορούσα να κάνω ήταν να στέκομαι εκεί και να στριφογυρίζω το κεντημένο μαξιλαράκι μες στα χέρια μου, ξανά και ξανά. Τα ακροδάχτυλά μου πέρασαν ξυστά απ' το σιρίτι, γλίστρησαν προς τα κυματοειδή σχέδια και ξαναπήγαν στο σιρίτι για ακόμα μια φορά, κι αυτό συνεχίστηκε ώσπου βεβαιώθηκα ότι είχα ψηλαφήσει κάθε νήμα πάνω στο υφάδι, κάθε καμπύλη του. Το βλέμμα μου τρεμόπαιζε ξετρελαμένο ολόγυρα στην κάμαρα, κοιτούσα οτιδήποτε άλλο εκτός από εκείνη, που ήταν σωριασμένη ένα κουβάρι στο πάτωμα.

Είχα έναν κόμπο που μου έφραζε τον λαιμό, σκληρό και αμετακίνητο. Δεν μπορούσα να καταπιώ και να τον διώξω, δεν μπορούσα να βήξω και να τον φτύσω. Άρχισα να νιώθω τρομερή πίεση ανάμεσα στα μάτια μου, ενώ μες στο στήθος μου ο φόβος μεγάλωνε και φούσκωνε ακατάπαυστα.

Θεέ και Κύριε, τι είχα κάνει;

Ο άνεμος κοπανούσε τα τζάμια σαν να με κατηγορούσε

κι αυτός, κροταλίζοντας πάνω στα παράθυρα, λες και ήξερε ακριβώς τι είχε συμβεί. Αν κατάφερνε να μπει μέσα στο δωμάτιο, θα έπαιρνε και θα σήκωνε την αλήθεια που είχε μείνει κρυμμένη για τόσο πολύ καιρό και θα τη φώναζε στους δρόμους, και θα ερχόταν η καταστροφή. Δεν ήταν δυνατόν να το αφήσω αυτό να συμβεί, αλλά τι μπορούσα να κάνω;

Τι μπορούσα να κάνω;

Την έσπρωξα, ναι, αλλά με έσπρωξε κι εκείνη. Εγώ το μόνο που προσπαθούσα ήταν να την κάνω να καταλάβει, μα εκείνη απλώς δεν άκουγε. Δεν ήθελα να συμβεί αυτό το πράγμα. Δεν είχα ιδέα. Αν μπορούσα να γυρίσω πίσω στον καβγά, θα γύριζα. Ευχήθηκα να γινόταν να ξηλώσω τον χρόνο, να γυρίσω το νήμα πίσω, και πιο πίσω, κι ακόμα πιο πίσω μες στα χρόνια, και να πάω εκεί που ήμαστε μικρές και αθώες και αγαπούσαμε η μία την άλλη, τότε που είχαμε ακόμη την ευκαιρία να κάνουμε τα πράγματα διαφορετικά.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Κεφάλαιο 1

Μέρι

Λονδίνο, οδός Λιτλ Γουντ, Μάρτιος 1590

Καμιά φορά ξεχνάω ότι με βαραίνει μια κατάρρα. Στην αρχή όλα έδειχναν ότι αυτή θα ήταν μια μέρα σαν όλες τις άλλες. Η βροχή σφυροκοπούσε τα κεραμίδια της σκεπής όταν άρχισα να βγαίνω απ' τον ύπνο, και μπήκα στον πειρασμό να προσποιηθώ ότι δεν είχα ξυπνήσει και να κολλήσω πιο πολύ πάνω στη ζεστή πλάτη του άντρα μου για λίγα λεπτά ακόμα. Αλλά πάνω απ' τον ήχο της βροχής άκουγα τους θορύβους του νοικοκυριού: ένα θρόισμα, το βήξιμο κάποιου, την κλαγγή από ένα τσουκάλι. Βήματα να ηχούν στη στενή σκαλίτσα που κατέβαινε από την επικλινή στέγη. Το προδοτικό τρίζιμο της πόρτας που οδηγούσε στην αυλή.

Από κάπου κάτω ακούστηκε ένας γδούπος, ένας κρότος από κάτι που έσπασε και κάποιος μουρμούρισε μια βρισιά. Η Σάρα πρέπει να ήταν, η καινούρια υπηρέτρια, με μυαλό κουκούτσι και αδέξια, η οποία είχε μια διακαή λαχτάρα για το χωριό της και τη ζωή που ήξερε.

Ο άντρας μου κάτι μουρμούρισε τη στιγμή που σηκώθηκα απρόθυμα από το πλάι του και ψαχούλεψα ανάμεσα στις κουρτίνες για να βρω την καθαρή καμιζόλα που είχα αφήσει πάνω σε ένα скаμνί. Παίρνοντας μια βαθιά ανάσα επειδή το ύφασμα ήταν παγωμένο, την έβαλα κάτω από τα σκεπάσματα για να τη ζεστάνω.

«Ακόμη δεν ξημέρωσε», γκρίνιαξε ο άντρας μου. Για τον κόσμο ο Γκάμπριελ είναι ένας δαιμόνιος έμπορος, σκληρός και τραχύς, όμως εδώ μέσα, στην κρεβατοκάμαρά μας, είναι απλώς ένας άντρας που δεν του αρέσουν τα πρωινά. Γύρισε πλευρό και έριξε βαριά το χέρι του γύρω μου, κολλώντας το πρόσωπό του στον ώμο μου, στριμώχνοντας την καμιζόλα ανάμεσά μας. Ένωσα τη ζεστή του ανάσα απαλή πάνω στο δέρμα μου και σήκωσα το χέρι μου για να χαϊδέψω τα γένια του. Λίγο, μόνο λίγο επέτρεψα στον εαυτό μου όλο κι όλο. Ήταν το επιτίμιό μου αυτό.

«Βρέχει. Αν δεν έβρεχε, ο ήλιος θα είχε φανεί για τα καλά κι εσύ θα πεταγόσουν από το κρεβάτι μη βλέποντας την ώρα να ασχοληθείς με τις δουλειές σου».

Με ένα θυμωμένο γρύλισμα γύρισε και ξάπλωσε πάνω στα μαξιλάρια, τρίβοντας το πρόσωπό του με τα χέρια του. «Άπαξ και συνεχίσει να βρέχει έτσι, δεν θα έχουμε και πολλές δουλειές σήμερα», είπε. «Θα μπορούσα κάλλιστα να μείνω στο σπίτι να χουζουρέψω με τη γυναικούλα μου». Μου γαργάλησε τη μέση υπαινικτικά, κι εγώ γέλασα καθώς του έδωχνα το χέρι και τυλίχτηκα με την καμιζόλα μου, λέγοντας στον εαυτό μου ότι δεν παρατήρησα την έντονη ανατριχίλα που ένιωσα στη ραχοκοκαλιά μου, όχι πως δεν θυμόμουν να είχε υπάρξει κι άλλη φορά που να είχα αποδιώξει κάποιον.

Κάθε φορά που αλλάζεις μεσοφόρι.

«Η γυναίκα σου έχει καλύτερα πράγματα να κάνει από το να καθίσει ξαπλωμένη στο κρεβάτι όλη μέρα. Οι δουλειές του νοικοκυριού δεν θα γίνουν από μόνες τους».

Εξακολουθούσα να χαμογελάω όταν γονάτισα δίπλα στο κρεβάτι για να προσευχηθώ. Ένωσα τα χέρια μου ακουμπώντας πάνω τους το μέτωπό μου και ευχαρίστησα τον Θεό από τα βάθη της καρδιάς μου που με ευλόγησε με ένα σπιτικό και μια οικογένεια, που μου έδωσε ασφάλεια.

Που παρέκαμψε την κατάρα.

Αργότερα, κάλεσα την Έμι να με βοηθήσει να ντυθώ, αλλά τα μάτια της ήταν κουρασμένα από τον πονόδοντο και το σαγόνι της ήταν τόσο πρησμένο ώστε την έστειλα κάτω στην κουζίνα να φτιάξει ένα ζεστό κατάπλασμα να βάλει εκεί πάνω.

«Και τι θα γίνει με τα κορδόνια σου, κυρία;»

«Μπορεί να με βοηθήσει η Σέσιλι. Άντε, Έμι, πήγαινε τώρα και στείλε μου τη Σέσιλι. Θα κοιτάξω το δόντι σου αργότερα».

Στην πραγματικότητα μπορούσα να ντυθώ και μόνη μου κατά το μεγαλύτερο μέρος, αλλά ήταν καλό για την κόρη μου να μαθαίνει πώς να φαίνεται χρήσιμη. Τιτίβιζε χαρούμενη καθώς έβγαλε ένα κομπινεζόν και ξέμπλεξε τα κορδόνια του κορσάζ μου. Ήταν σε πολύ καλή διάθεση σήμερα το πρωί, και γιατί να μην είναι άλλωστε; Στα δεκατέσσερά της χρόνια η Σέσιλι εξακολουθούσε να είναι το χαϊδεμένο μωρό του σπιτιού, παραχαϊδεμένο μάλιστα, περισσότερο απ' όσο θα έπρεπε για το καλό της, φοβάμαι. Εγώ προσπαθούσα να σκληρύνω την καρδιά μου, αλλά αρκούσε μονάχα ένα χαμόγελο που έκανε να σχηματιστούν λακκάκια στα μάγουλά

της ή να δω δάκρυα να λαμπυρίζουν στα όμορφα μάτια της και η αποφασιστικότητά μου πήγαινε περίπατο. Κι ο Γκάμπριελ δεν πήγαινε πίσω. Την άφηνε να τον καλοπιάνει για να της πάρει μια κορδέλα για τα μαλλιά της ή κάποιο άλλο χαριτωμένο μπιχλιμπίδι που της είχε τραβήξει την προσοχή, σαν να ήταν στ' αλήθεια πατέρας της.

«Η μικρή φέρνει το φως του ήλιου μες στο σπίτι ακόμα και στις πιο σκοτεινές μέρες», έλεγε ο Γκάμπριελ, και ήταν αλήθεια. Η Σέσιλι είχε την ικανότητα να φωτίζει τον χώρο με το χαμόγελό της. Ήταν πολύ ένθερμη στις επιθυμίες της, στο γέλιο της, ακόμα και στα κλάματά της. Δεν υπήρχε μέση οδός για τη Σέσιλι. Τα ξεσπάσματά της μπορούσαν να είναι τρομερά, το ξέρω, αλλά η γλυκύτητά της ήταν πηγή χαράς για όλους μας.

Με βοήθησε δένοντας τα κορδόνια του χιτώνα μου και στερεώνοντάς τα στη θέση τους. Ίσιωσα την Πεγκ, την ξύλινη κούκλα με το ένα χέρι που βρισκόταν πάνω στο μπαούλο, ενώ η Σέσιλι τίναξε τα σκεπάσματα του κρεβατιού και άνοιξε τις κουρτίνες.

«Γιατί το κάνεις αυτό;» με ρώτησε, κι εγώ στράφηκα και την κοίταξα έκπληκτη.

«Ποιο αυτό;»

«Πιάνεις την ξύλινη κούκλα».

«Αυτό κάνω;» ρώτησα ξαφνιασμένη.

«Κάθε πρωί», είπε η μικρή. «Πριν κατέβεις κάτω. Το έχω παρατηρήσει πολλές φορές».

Γέλασα, ελαφρώς αμήχανα. «Σοβαρά; Δεν ξέρω γιατί».

Κι όμως, ήξερα, νομίζω. Η Πεγκ ήταν ο μόνος μου σύνδεσμος με το ποια πραγματικά ήμουν, με την οικογένεια που ήταν δική μου. Μετά απ' όλα αυτά τα χρόνια, η ανάμνηση

των γονιών μου και των αδερφάδων μου είχε ξεθωριάσει· το μόνο που είχε απομείνει ήταν κάτι λίγο παραπάνω από αναλαμπές φωτός μέσα σε θολές, ακαθόριστες σκιές: ένα απαλό χέρι να αγγίζει το κεφάλι μου· το σκλήρισμα του γέλιου της αδερφής μου· η κεφάτη, βροντερή φωνή του πατέρα μου όταν επέστρεφε από την πανήγυρη του Αγίου Βαρθολομαίου. Τον θυμάμαι να με πετάει στον αέρα, ξέπνοη απ' τον τρόπο αλλά και τη χαρά που μου έδινε αυτό, την αίσθηση των τεράστιων χεριών του στη μέση μου. «Κοίτα τι σου πήρα, αρνάκι μου!»

Αγόρασα για τη Σέσιλι μια ξύλινη κούκλα από την πανήγυρη όταν πρωτοήρθαμε στο Λονδίνο και έραψα ένα μικρούτσικο φόρεμα για να της φορέσω, όπως ακριβώς η μητέρα μου είχε ράψει ένα φόρεμα για την Πεγκ. Όμως η Σέσιλι ποτέ δεν αγάπησε την κούκλα της έτσι όπως αγαπούσα εγώ την Πεγκ. Την πέταξε στον δρόμο μια μέρα και έκτοτε δεν την ξαναείδαμε ποτέ.

Κάθε μερικά χρόνια ξαναζωγραφίζω το πρόσωπο της Πεγκ και της φτιάχνω ένα καινούριο χαμόγελο, γαλήνιο και φιλικό. Ταυτόχρονα της φτιάχνω κι ένα καινούριο σκουφάκι και φόρεμα, αλλά ποτέ δεν έχω αντικαταστήσει το χέρι που λείπει. Καμιά φορά λαχταράω να ξεχάσω τι απέγινε αυτό το χέρι, ξέρω όμως ότι πρέπει να θυμάμαι.

Τώρα κούνησα ελαφρώς τα φουστάνια της Πεγκ και χαίδεψα το ξύλινο κεφάλι της, και θα μπορούσα σχεδόν να πάρω όρκο ότι μου χαμογέλασε κι εκείνη.

«Είναι απλώς μια συνήθεια», είπα στη Σέσιλι που με κοίταζε καλά καλά.

«Ελπίζω να μη σε δει ποτέ κανένας άλλος να το κάνεις αυτό, μαμά. Θα νομίσουν ότι έχεις τρελαθεί τελείως!»

«Είσαι αυθάδης, δεσποινίς». Προσπάθησα να συνοφρυωθώ σε ένδειξη αποδοκιμασίας, αλλά κατέληξα να χαμογελάω, όπως ακριβώς ήξερε η Σέσιλι ότι θα έκανα. Δεν μπορώ ποτέ να αντισταθώ στο γέλιο της.

Θυμίζει πάρα πολύ την Κατ απ' αυτή την άποψη.

Χαίρομαι που δεν μοιάζει κιόλας με την Κατ. Οι μπουκλες της είναι σκούρες και λαμπερές, ενώ της Κατ ήταν στο χρυσαφένιο χρώμα του ώριμου καλαμποκιού, τα δε μάτια της Σέσιλι είναι φωτεινά και καφετιά, σαν σκυλάκι, όχι γαλάζια. Υπάρχουν φορές που τα χέρια της τινάζονται σαν σαΐτες και χορεύουν στον αέρα, όταν κάθεται στο αρπύχορδο και η υπέροχη φωνή της γεμίζει την κάμαρα, όταν η λάμψη του χαμόγελού της κάνει το στήθος μου να πονάει· εκείνες τις φορές δεν μπορώ παρά να σκεφτώ την Κατ, και ηθύμηση της είναι ένα δάχτυλο που πιέζει εκείνη τη ζαρωμένη ουλή πάνω στο χέρι μου, και το άλγος των αναμνήσεων είναι πολύ πιο δριμύ από τον ίδιο τον πόνο.

Κάπως έτσι πρέπει να έβρεχε και όταν ο Νώε έφτιαχνε την Κιβωτό του, σκέφτηκα καθώς κατέβαινα την κομψή καινούρια σκάλα μας, με τη Σέσιλι να με ακολουθεί. Είχα καλοπάσει τον Γκάμπριελ να βάλει ανθρώπους να τη φτιάξουν, κι ένα ρίγος συγκίνησης, αυτό που δίνει η ιδιοκτησία, με διαπερνά κάθε φορά που την ανεβαίνω και την κατεβαίνω. Μου αρέσει να φαντάζομαι πώς θα είναι όταν το ξύλο θα έχει σκουρύνει και η μυρωδιά της ώριμης βελανιδιάς θα έχει γλυκάνει και οι επόμενες γενιές θα λειαίνουν το κιγκλίδωμα ακριβώς όπως εγώ.

Μα η καλή μου διάθεση ξεθύμανε όσο η μέρα προχωρούσε. Ήταν τόσο σκοτεινά, που αναγκαστήκαμε να ανάψουμε κερί στις εννέα το πρωί, και το διαρκές σφυροκόπημα, το

πιτοίλισμα και το στάλαγμα της βροχής απ' έξω ήταν ένα ανιαρό φόντο σε μια μέρα γεμάτη από μικρές καταστροφές: βούτυρο που δεν έλεγε να γίνει, μια σπασμένη κανάτα, η Σέσιλι να κλαίει για ένα μικρό ξήλωμα στο μεσοφόρι της. Ο ζόφος της μέρας είχε τεντώσει τα νεύρα όλων, κι εγώ ξέσπασα στη Σάρα που σιγοτραγουδούσε καθώς σκουπίζε το πάτωμα της κουζίνας ενώ εγώ προσπαθούσα να κοιτάξω το στόμα της Έιμι.

«Σάρα, να χαρείς, *σταμάτα* το».

Απέμεινε να χάσκει με το στόμα ανοιχτό και κοκάλωσε στη θέση της, με τη σκούπα στα χέρια. «Να σταματήσω να σκουπίζω;»

«Σταμάτα να τραγουδάς αυτό...» –κατάπια μια βρισιά που μου ερχόταν– «...αυτό το *τραγούδι*».

Η Σάρα έδειξε σαν να μην καταλάβαινε. Το *Ω Τζον, έλα και φίλα με τώρα* το τραγουδούσαν παντού. Η μελωδία του τραγουδιού ξεπηδούσε μέσα από τα παράθυρα των ζυθοπωλείων και απ' τις γωνίες των δρόμων. Όπου έβλεπες πλανόδιους καλαντάρηδες να παίζουν ή παραγιούς να σφυρίζουν, όποτε μια υπηρέτρια έπιανε το λαούτο της ή κάποιος περιπλανώμενος ζητιάνος το βιολί του, αυτό το τραγούδι επέλεγαν. Ενδεχομένως η Σάρα να μην ήξερε καν τι σιγοτραγουδούσε.

Δεν μπορούσα να τους πω ότι, κάθε φορά που άκουγα τον σκοπό του τραγουδιού, φόβος και ενοχές στριφογύριζαν και μπλέκονταν μες στα σωθικά μου. Ότι ο λαιμός μου σφιγγόταν και πολεμούσα να αναπνεύσω. Προσπαθούσα να κλείνω τ' αφτιά μου για να μην το ακούω, αλλά τούτο το πρωί η βροχή και το σκοτάδι μού τσίτωσαν τα νεύρα και δεν μπορούσα να βρω τον συνήθως ήρεμο χαρακτήρα μου.

«Τραγούδα κάτι άλλο», είπα κοφτά στη Σάρα και στράφηκα ξανά προς την Έιμι. «Σέσιλι, μπορείς να κρατήσεις το κερί σταθερό; Δεν μπορώ να δω τίποτα έτσι που το κραδαίνεις γύρω γύρω. Έλα πιο κοντά».

Η Σέσιλι και η Έιμι αντάλλαξαν επιφυλακτικές ματιές καθώς η κόρη μου ήρθε πειθήνια πιο κοντά και κράτησε το κερί πάνω από τον ώμο μου. Η Σάρα συνέχισε να σκουπίζει, πεισματικά σιωπηλή τώρα, και ο τραχύς ήχος της σκούπας πάνω στις πλάκες ερχόταν στ' αφτιά μου σχεδόν τόσο εκνευριστικός όσο και το τραγούδι. Πήρα μια ανάσα με θόρυβο, τίναξα τους ώμους μου για να χαλαρώσω το σφίξιμο που ένιωθα εκεί κι ύστερα έσκυψα ξανά πάνω από την Έιμι.

Της άνοιξα το στόμα με όσο πιο απαλές κινήσεις μπορούσα και περιεργάστηκα το εσωτερικό. «Το δόντι πρέπει να βγει», είπα την ώρα που όρθωνα την πλάτη μου.

Τα μάτια της Έιμι γύρισαν ανάποδα και έβαλε απότομα το χέρι της στο μάγουλό της, εκεί όπου ήταν πρησμένο και κόκκινο. «Ω, κυρία, όχι! Όχι, σε ικετεύω! Ο πόνος δεν είναι τόσο έντονος. Θα περάσει σύντομα».

«Έιμι, το δόντι δεν θα γιάνει από μόνο του», είπα εξοργισμένη. «Δεν πρόκειται να νιώσεις καλύτερα παρά μόνο αν το βγάλεις. Θα έρθω κι εγώ μαζί σου στον μπαρμπέρη αν φοβάσαι».

Κοίταξε μανιασμένα γύρω της για να βρει μια δικαιολογία. «Βρέχει πάρα πολύ για να βγούμε έξω».

«Τι είναι λίγη βροχούλα μπροστά στον πόνο του δοντιού σου;»

Όμως η Έιμι τα είχε στυλώσει σαν λαγωνικό που πήγαινε να το τραβήξεις μακριά από μια μυρωδιά. «Αν έχεις την

καλοσύνη, κυρία, ένα έμπλαστρο σαν αυτό που είχες δώσει στον Τομ όταν είχε πονόδοντο θα είναι ό,τι πρέπει».

Αναστέναξα και κούνησα το κεφάλι μου αποδοκιμαστικά, αλλά δεν μπορούσα και να την πάω στον γιατρό-κουρέα με το ζόρι αν δεν ήθελε να πάει. Η Έιμι είναι ένα εύρωστο, παχουλό κορίτσι, με φαρδύ πρόσωπο και φαρδιά καπούλια, απόλυτα αφοσιωμένη στις δουλειές του νοικοκυριού, αλλά γινόταν αμετακίνητη σαν μουλάρι όταν ερχόταν η στιγμή να κάνει κάτι που δεν ήθελε. Δεν είχε νόημα να της πω ότι το σύλο του Τομ δεν είχε πρηστεί ούτε είχε μαζέψει πύον.

«Δεν έχω χρόνο να τσακώνομαι μαζί σου, Έιμι», είπα με αυστηρό βλέμμα. «Αν εσύ αποφάσισες να υποφέρεις, τότε κάν' το».

Το δείπνο καθυστέρησε να σερβιριστεί, άλλο ένα εκνευριστικό γεγονός μέσα σε μια εκνευριστική ημέρα. Πάνω που κυνηγούσα τη Σάρα και τη Σέσιλι για να ετοιμάσουν το τραπέζι στη μεγάλη τραπεζαρία, ακούστηκε ένα χτύπημα στην πόρτα. Εγώ ήμουν πιο κοντά απ' όλους εκεί, οπότε την άνοιξα η ίδια και το συνοφρύνωμα της δυσαρέσκειας μου εξαφανίστηκε δίνοντας τη θέση του σε ένα χαμόγελο ευχαρίστησης.

«Ρίτσαρντ!» Έκανα πίσω και άνοιξα την πόρτα διάπλατα. «Καλώς μας ήρθες!»

Ο Ρίτσαρντ Μάρπιντεϊλ ήταν καπετάνιος της *Κάθριν*, ενός από τα πλοία του Γκάμπριελ που είχε πάρει το όνομά μου, ή έτσι νόμιζε ο άντρας μου. Η *Κάθριν* ήταν ένα γερό σκαρί που ταξίδευε στη Βαλτική φορτωμένο με μεγάλες

ποσότητες από μόλυβδο και μπάλες υφασμάτων και επέστρεφε με λάδι και μπαχαρικά, αλάτι και χαλκό, γυαλί και βιβλία, οτιδήποτε τραβούσε την προσοχή του αντιπροσώπου του Γκάμπριελ. Ο ίδιος ο Ρίτσαρντ ήταν ένας ντόμπρος ναυτικός, με βαθιές ρυτίδες σκαμμένες στις άκρες των ματιών του κι έναν αέρα που έδειχνε ότι είχε περάσει πολλά στη θάλασσα. Από πίσω του κουνιόταν σπασμωδικά ο υπηρέτης του, ο Τζάκοπο, ένας μικροσκοπικός μυώδης άντρας, με το πρόσωπό του ρυτιδιασμένο και σκουρόχρωμο σαν κάστανο. Παρόλο που τους προστάτευε το σκέλαστρο, έσταζαν νερά και οι δύο.

«Μπείτε μέσα να μη βρέχετε». Τους έγνεφα να περάσουν και φώναξα τη Σάρα για να πάρει τους βρεγμένους μανδύες τους. «Τι σας έκανε να βγείτε έξω με τέτοιο καιρό;»

«Η βροχή δεν είναι τίποτα για μας, έτσι δεν είναι, Τζάκοπο;» Ο Ρίτσαρντ τον χτύπησε φιλικά στην πλάτη, και το μουσκεμένο του γιλέκο σκόρπισε σταγόνες βροχής στο πάτωμα. «Η θάλασσα έχει πιο πολύ νερό, μπορώ να διαβεβαιώσω, κυρία μου! Και μιας και πιάσαμε λιμάνι πριν από λίγο, σκέφτηκα πως ο άντρας σου θα ήθελε να μάθει πώς πήγε το ταξίδι μας».

«Θα χαρεί που θα σας δει». Έκανα νόημα στον Ρίτσαρντ προς το γραφείο του Γκάμπριελ, ένα μέρος που γνώριζε καλά. «Απ' ό,τι βλέπετε, ετοιμαζόμαστε για φαγητό. Θα μείνετε να φάτε μαζί μας;»

Ο Ρίτσαρντ έκλινε την κεφαλή. «Μετά χαράς. Τζάκοπο, δες πώς μπορείς να φανείς χρήσιμος».

«Πάντα, καπετάνιε».

Ο Τζάκοπο περίμενε μέχρι να χτυπήσει ο Ρίτσαρντ την

πόρτα του Γκάμπριελ και ύστερα με κοίταξε περιμένοντας οδηγίες. Μου θύμιζε μια μαϊμού που είχα δει στην αγορά μια φορά, που καθόταν πάνω στον ώμο ενός ναυτικού· ένα πλάσμα σβέλτο και εύστροφο, αλλά και λίγο τρομαχτικό.

«Τι μου έφερρες τούτη τη φορά;» Μαλάκωσα και χαμογέλασα, κι εκείνος τίναξε τον καρπό του χεριού του κι ένα κοχύλι φάνηκε πάνω στην παλάμη του ως διά μαγείας. Έκανε μια υπόκλιση ενώ μου το πρόσφερε.

Ο Τζάκοπο πάντα μου έφερνε ένα δώρο από τα ταξίδια του. Το πόδι του είχε σπάσει από κάποιο φορτίο που έπεσε από έναν γερανό στην άκρη της προκυμιάς, γύρω στα επτά χρόνια πριν. Ο Γκάμπριελ στεκόταν ακριβώς δίπλα του. Ο γιατρός-μπαρμπέρης ήθελε να του κόψει το πόδι, αλλά ο Ρίτσαρντ τού έβαλε τις φωνές ότι δεν το δεχόταν αυτό, και ο Γκάμπριελ έστειλε ένα παιδί να έρθει τρέχοντας να με φωνάξει. Καθάρισα τα τραύματα και έδωσα στον Τζάκοπο λίγο όπιο σε σκόνη για να τον βοηθήσει να κοιμηθεί ενόσω εμείς του δέναμε το πόδι ίσιο. Για να είμαι ειλικρινής δεν πίστευα ότι θα κατάφερνε να ζήσει, και η απουσία πυρετού οφειλόταν περισσότερο στη γερή του κράση παρά στις δικές μου ικανότητες, μα ο Τζάκοπο πίστευε ότι εγώ έσωσα το πόδι του και λαχταράει να ξεπληρώσει αυτό το χρέος. Τα δώρα του, λέει ο ίδιος, είναι ασήμαντα πράγματα. Να του ζητήσω να κάνει κάτι για μένα, λέει, οτιδήποτε, κι εκείνος θα το κάνει. Και με κοιτάζει με ένα τόσο έντονο βλέμμα που με κάνει να νιώθω άβολα. Είναι λες και εγώ του χρωστάω τώρα. Του χρωστάω να του υποβάλω μια εξωφρενική απαίτηση, μια θυσία.

Πόσων χρόνων ήταν ο Τζάκοπο κι από πού καταγόταν είναι ένα μυστήριο. Ο Ρίτσαρντ είπε ότι ο Τζάκοπο είχε πάει

ταξίδι στην άκρη του κόσμου και είχε γυρίσει αρκετό καιρό πριν γίνει υπηρέτης του. Είχε πάει στην Μπατάβια στις Ανατολικές Ινδίες όπου τα καράβια γέμιζαν τα αμπάρια τους με μπαχαρικά, και στην Αφρική όπου τα γέμιζαν με σκλάβους. Γνώριζε λιμάνια από το Έικρ ως το Άμστερνταμ κι από τις Δυτικές Ινδίες ως το Ακρωτήριο της Καλής Ελπίδος. Τελικά πήγε μαζί με τον Ρίτσαρντ στη Γένοβα. «Ή μήπως ήταν στη Σικελία;» λέει ο Ρίτσαρντ καμιά φορά. Απ' ό,τι φαίνεται, ο Ρίτσαρντ έσωσε τον Τζάκοπο από δυο άτομα που του επιτέθηκαν, και σε ένδειξη ευγνωμοσύνης ο Τζάκοπο προσκολληθήκε σ' αυτόν ως υπηρέτης του, προς μεγάλη κατάπληξη του καπετάνιου.

«Παράξενος τύπος», μου εκμυστηρεύτηκε μια φορά ο Ρίτσαρντ. «Του είπα ότι δεν ήταν ανάγκη να με υπηρετεί, αλλά εκείνος αρνιόταν να ακούσει. Έτσι και νιώσει ότι σου χρωστάει κάτι, θα κάνει τα πάντα –τα πάντα!– για σένα. Φαντάσου, μια φορά έμπλεξα σε έναν καβγά για έναν λογαριασμό, και την επόμενη μέρα ο πανδοχέας βρέθηκε με τον λαιμό κομμένο. Μπορεί να ήταν σύμπτωση, φυσικά, αλλά αυτό με έμαθε να μη λέω κακό για κανέναν όταν είναι αυτός μπροστά και ακούει».

Δεν είχα μιλήσει ποτέ στα παιδιά γι' αυτό το πράγμα, αλλά ο Τομ κυρίως ένιωθε να καταγοητεύεται απ' αυτόν, και του άρεσε να πλάθει ιστορίες που να ερμηνεύουν το παρελθόν του. Ο Τζάκοπο ήταν μισθοφόρος, σύμφωνα με τον Τομ. Ή μπορεί να ήταν πειρατής, ή δολοφόνος. Θα ήθελα να βγάλω απ' το μυαλό μου τέτοιες ιδέες, αλλά ήξερα γιατί ο Τομ φανταζόταν για τον Τζάκοπο αυτά τα πράγματα. Υπήρχε μια ένταση πάνω στον Τζάκοπο, σαν να ήταν μονίμως σε επιφυλακή, σε ετοιμότητα, όπως ένα άγριο ζώο που

μπορεί να σου ορμήσει οποιαδήποτε στιγμή. Τον είχα δει να κάνει απότομα μεταβολή μπροστά σε μια απροσδόκητη κίνηση, με τα μάτια του παράφορα και τα χείλη του τραβηγμένα, να δείχνει τα δόντια του απειλητικά, κι ένα μαχαίρι να αστράφτει στο χέρι του· μόνο που το μαχαίρι εξαφανίστηκε εν ριπή οφθαλμού όταν συνειδητοποίησε ότι τελικά δεν υπήρχε κίνδυνος. Το απειλητικό ύφος χάθηκε από το πρόσωπό του και χαμογέλασε, κι όλα αυτά έγιναν τόσο γρήγορα που καμιά φορά αναρωτιέμαι μήπως τα φαντάστηκα.

Τα παιδιά κοροϊδεύουν την αφοσίωσή του σε μένα. «Δεν μπορείς να του ζητάς να πάει ένα γράμμα στον Τζον στο Αμβούργο», είπε ο Τομ. «Αυτό δεν είναι αρκετό για τον Τζάκοπο. Πολύ ανιαρή εξυπηρέτηση. Εκείνος θα προτιμούσε να κάνει κάτι εντυπωσιακό για σένα. Γιατί δεν του ζητάς να σκοτώσει για χάρη σου; Κάτι τέτοιο θα ταίριαζε πολύ περισσότερο στον Τζάκοπο».

«Μακάρι να του ζητούσες να σε απαλλάξει από την κυρία Πάρκερ», είπε η Ξέσλι, με πολύ θράσος. «Είναι μισητή!»

«Ή τον δάσκαλό μου στα Γαλλικά».

«Ή εκείνη την κουραστική οικοδέσποινα Μπλέικ, που συνέχεια δυσανασχετεί με τα παιδιά της και στέλνει να σε ειδοποιήσουν τις πιο ακατάλληλες στιγμές».

«Σταματήστε», τους έκοψα σθεναρά. «Αυτά που λέτε είναι αμαρτία».

Αυτά τα παιδιά νομίζουν ότι ο φόνος είναι κάτι αστειό. Δεν έχουν ιδέα.

Τώρα πήρα το κοχύλι από τον Τζάκοπο και προσπάθησα να μην παρατηρήσω πόσο δυνατά και γρήγορα ήταν τα χέρια του. Χέρια που μπορεί να έστριψαν κάποτε κάποιο λαβύγγι ή να κάρφωσαν κανένα μαχαίρι.